

Individens Behov I Centrum

Utveckling av Granskningsmallar

Februari 2018

SYLVIA NYMAN

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Individens Behov I Centrum

Utveckling av Granskningsmallar

FoU Sjuhärad Vårld | *Arbetsrapport*

Författare

Sylvia Nyman

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	5
Bakgrund	6
• Handläggningsprocessen inom socialtjänsten	6
• Insatsernas genomförande	6
• Från Äldres Behov I Centrum till Individens Behov I Centrum	7
• ICF- en grund för IBIC	8
• Liknande modeller för andra målgrupper.....	9
• Evidensbaserad praktik och Evidensinformerad praktik	9
• Sjuhärads kommuner och implementeringen av IBIC.....	11
Syfte och mål	12
Metod	13
• Undersökning om förekomst av granskningsmallar som innefattar IBIC....	14
• Utveckling av förslag till granskningsmallar	14
• Test av förslagen till granskningsmallar	14
• Seminarier	16
Resultat	17
• Förekomst av granskningsmallar som innefattar IBIC.....	17
• Resultat från test av granskningsmallar.....	17
<i>De insända granskningsmallarna</i>	17
<i>Informanternas uppfattningar om granskningsmallarna</i>	18
• Projektet huvudresultat – testade granskningsmallar för handläggnings- och genomförandedokumentation utifrån IBIC	19
• Förslag till användning av granskningsmallarna.....	19
<i>Marks kommun</i>	19
<i>Herrljunga kommun</i>	20
<i>Tranemo kommun</i>	20
Diskussion	22
Referenser	23
Bilagor	25
Granskningsmall med förtydliganden, handläggningsdokumentation.....	25
Granskningsmall med förtydliganden, genomförandedokumentation.....	45

Inledning

Under 2017 har ett projekt bedrivits vid FoU Sjuhärad Vårld (FoUS) med avsikt att utveckla granskningsmallar för kvalitetssäkring av social dokumentation. Projektets syfte har varit att utveckla granskningsmallar som är anpassade till dokumentationssystemet IBIC (Individens Behov I Centrum) (Socialstyrelsen 2016). Till stöd för strukturerad dokumentation har IBIC utvecklats, mot bakgrund av erfarenheter från ÄBIC (Äldres Behov i Centrum), ett system för att strukturera den sociala dokumentationen inom äldreomsorgen. Syftet med IBIC är att understödja ett behovsinriktat, strukturerat och systematiskt arbetssätt vid dokumentation av individens sociala behov. IBIC har vidgats, utöver målgruppen äldre, till att omfatta även vuxna personer med funktionsnedsättning och med behov av insatser i dagligt liv utifrån Socialtjänstlagen, SoL (2001:453) eller Lag om Särskilt Stöd till vissa funktionshindrade, LSS (1993:387). Utvecklingen av systematisk dokumentation är en del av Socialstyrelsens intention i att utveckla ett nationellt fackspråk med strukturerad dokumentation för vård och omsorg utifrån ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) (Socialstyrelsen 2003).

Föreliggande rapport beskriver således ett projekt avseende utveckling av granskningsmallar för egenkontroller till stöd för kvalitetssäkring inom socialtjänstens sociala dokumentation. En förhoppning är att med ökad kunskap om social dokumentation, vid såväl handläggning av ärenden som genomförande av insatser, uppnå ”bättre förutsättningar för professionen att utveckla en evidensbaserad praktik” (SOU 2008:18 s.77). Utförandet av egenkontroller inom socialtjänsten är en författningsgrundad skyldighet i enlighet med utövande av LSS, så som den beskrivs i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd:

”Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska utöva egenkontroll. Egenkontrollen ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska kunna säkra verksamhetens kvalitet” (SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§).

Kommunerna i Sjuhäradsområdet (Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda) har kommit olika långt med införandet av IBIC. I flera kommuner pågår planering inför införandet och i några kommuner har man kommit längre och arbetar med implementering.

En förfrågan kom 2016 till FoUS från Marks kommun angående stöd för utveckling av granskningsinstrument med anpassning till IBIC. Frågeställningen blev utgångspunkten för detta projekt. I projektgruppen ingick från FoUS en projektmedarbetare, en vetenskaplig ledare och en samordnare. Representanter för tre kommuner (Mark, Tranemo och Herrljunga) som hade visat ett intresse för att delta i utveckling av granskningsmallar för IBIC bildade tillsammans med FoUS en arbetsgrupp.

I rapporten beskrivs hur arbetet har fortskridit för att fånga in frågeställningar som är viktiga att ha med i en granskningsmall och som samtidigt är centrala i IBIC. Rapporten tar också upp viss bakgrundsfakta av relevans för projektet och dess syfte. Vidare redovisas förslag på hur de framtagna granskningsmallarna kan användas. En förhoppning är att granskningsmallarna ska utgöra ett bidrag till att tydliggöra och kvalitetssäkra individens behov av stöd från socialtjänsten, bidra till kompetensutveckling av medarbetare inom olika verksamheter liksom rättssäker och likvärdig handläggning samt underlätta uppföljning.

Bakgrund

Socialtjänstens ärenden bereds av handläggare genom en utredning av individens behov och leder fram till ett beslut som konkretiseras i en plan för hur beslutet ska genomföras. I handläggarens uppdrag ingår även att följa upp de beslut som beviljats inför en eventuell omprövning. Den sociala dokumentationen enligt SoL omfattar handläggning av ansökan, utredning, beslut, genomförande av insatser samt uppföljning (SOF 2014:5 5kap, uppföljning 23§). Syftet med IBIC är bland annat att främja utvecklingen av social dokumentation med tydligare fokus på individens behov och på så sätt vara ett led i utvecklingen av en evidensbaserad praktik, EBP inom socialtjänsten.

Handläggningsprocessen inom socialtjänsten

Vid behov av olika stödinsatser för att klara vardagen som till exempel hjälp med personlig omvårdnad, aktiviteter och olika serviceinsatser, vänder man sig till kommunens handläggare för att göra en ansökan/begäran. Handläggaren utreder hjälpbehovet i dialog med den sökande och med hänsyn till olika önskemål och de målsättningar som ska uppnås med eventuella insatser. Vid handläggarens utredning inhämtas och sammanställs uppgifter från till exempel hälso- och sjukvård efter samtycke från den sökande. Efter ansökan/begäran prövas utredningsunderlaget utifrån SoL eller LSS.

Beträffande begäran om LSS-insatser görs även en personkretsbedömning, vilken är en förutsättning inför fortsatt utredning om behov av insatser enligt LSS. För att kategorisera rätten till bistånd delas målgrupperna in i tre så kallade personkretsar enligt LSS:

1. Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
2. Personer med betydande bestående begåvningsmässiga svårigheter efter hjärnskada i vuxen ålder.
3. Personer med stora varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande.

I ett beslut ska framgå vilken insats som beviljats och till vilken omfattning individen har rätt till insatsen. Vid ett avslag på en ansökan ska information lämnas om rätten att överklaga. Efter att beslut om insatser beviljats lämnas ett uppdrag till den verksamhet som ska utföra insatserna gentemot individen. I handläggarens uppgifter ingår också uppföljning och omprövning av beviljade insatser. Handläggare ska dokumentera förloppet i ett ärende från inkommen ansökan/begäran till utförande och uppföljning, så kallad social dokumentation. Den sociala dokumentationen ska förvaras i en personakt.

Insatsernas genomförande

Då beslut fattats om insatser enligt SoL eller LSS upprättas dokumentation för hur insatserna ska genomföras. Genomförandedokumentationen består av genomförandeplaner och genomförandeanteckningar och görs inom den verksamhet som utför de insatser individen beviljats. Dokumentationen ska ske med respekt för individens integritet i enlighet med SoL. I Socialstyrelsens allmänna råd betonas vikten av att ta hänsyn till individens integritet och självbestämmande:

”Hur en insats ska genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan som upprättas hos utföraren med hänsyn tagen till den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Planen bör upprättas med utgångspunkt från den beslutande nämndens uppdrag till utföraren” (SOF 2014:5 6 kap. 2§).

En genomförandeplan är en överenskommelse med individen om hur hjälpen ska utformas. Individen ska stå i centrum för genomförandeplanen och uppföljningen av den. Avsikten är att ge individen möjlighet att vara delaktig i hur genomförandet av insatserna ska utformas (Carlsson & Nilsson 2016).

Från Äldres Behov I Centrum till Individens Behov I Centrum

IBIC avser att bidra till ett mer behovsinriktat, strukturerat och systematiskt arbetssätt inom socialtjänsten, omfattande vuxna personer med en funktionsnedsättning och med behov av insatser i dagligt liv utifrån SoL eller LSS. Modellen är en vidareutveckling av ÄBIC, som utvecklades inom ramen för olika regeringsuppdrag från år 2008 och framåt. Avsikten med ÄBIC var att stärka utveckling av dokumentation och synliggöra äldres behov av stöd ur ett individperspektiv utifrån SoL. Insatserna behövde en tydligare inriktning och utformning utifrån individens behov och inte utifrån olika insatsers utformning. ÄBIC-modellen ansågs kunna förenkla dokumentationen samtidigt som den skulle bidra till ökad kvalitet för äldre människor. Från år 2013 har stöd från Socialstyrelsen lämnats i form av vägledning, utbildningsinsatser nationellt och utbildningar av processledare till stöd för implementeringen av ÄBIC inom äldreomsorgen (Socialstyrelsen 2016). Satsningen som gjordes på ÄBIC fram till introduktionen av IBIC har resulterat i att Socialstyrelsen utbildat över tusen processledare från 275 kommuner inklusive privata utförare (Socialstyrelsen 2017 a). År 2015 genomfördes en vidareutveckling och anpassning av ÄBIC till IBIC. Därmed reviderades och utvidgades modellen från att enbart omfatta äldre personer till att fokusera på individens behov och omfatta nya målgrupper. Modellen IBIC introducerades i september 2016 (Socialstyrelsen 2017 a).

Tidigare har nämnts Socialstyrelsens stora utbildningssatsning av processledare fram till september 2016 då ÄBIC blev en del av IBIC. Enligt Socialstyrelsen (2016) hade 131 kommuner uppgett att de hade för avsikt att införa IBIC helt eller delvis i verksamheter för vuxna personer under 65 år. Inom 117 kommuner hade handläggare även utbildats lokalt, helt eller till viss del. I 72 kommuner uppgav man att kommunala utförare utbildats helt eller delvis medan 18 kommuner hade utbildat privata utförare helt eller delvis. Socialstyrelsen erbjuder ett fortsatt stöd kring IBIC bland annat i form av processledarutbildningar, konferenser, föreläsningar och nätverksträffar (Socialstyrelsen 2016).

IBIC utgår således från de övergripande målsättningar som formuleras i SoL och LSS. Utöver dessa formuleras individuella målsättningar för respektive insats tillsammans med individen. Stor vikt ska läggas vid att följa upp målsättningar och kvaliteten på insatsen. Modellen har flera syften både ur individens, verksamhetens och samhällets perspektiv: Den avser att bidra till transparens och delaktighet för individen, ökad rättssäkerhet, ökad möjlighet att beskriva behov, använda nationellt fackspråk och enhetlig terminologi, ge möjlighet till uppföljningar på individnivå och verksamhetsnivå som underlag för organisering och resursplanering, bidra till utveckling av nationell statistik samt utveckling av evidensbaserad praktik (Socialstyrelsen 2016).

Vid användning av IBIC inhämtas individens erfarenheter, önskemål, resurser och svårigheter i det dagliga livet. Individens egna målsättningar dokumenteras för att vid ett senare tillfälle följas upp. Individens situation och det som påverkar förmågan att uppnå de egna målsättningarna tillsammans med kontextuella omständigheter är fakta som inhämtas. Bedömningen omfattar en beskrivning av nuvarande funktionstillstånd och det som avses utifrån den bästa tillgängliga kunskapen. Kunskapsunderlaget ingår i beslutsunderlaget (Socialstyrelsen 2016).

ICF- en grund för IBIC

Dokumentationen i IBIC bygger, som nämnts, på intentioner för att skapa en nationell gemensam struktur och ett språk till stöd för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd. ICF (2003) har utvecklats av WHO, Världshälsoorganisationen, och används för att strukturerat beskriva individens behov, resurser, mål och resultat. ICF syftar till:

”Att ge en vetenskaplig grund för att förstå och studera hälsa och hälsorelaterade tillstånd, deras konsekvenser och bestämningsfaktorer. Att skapa ett gemensamt språk för att beskriva hälsa och hälsorelaterade tillstånd i syfte att förbättra kommunikation mellan olika användare såsom hälso- och sjukvårdspersonal, forskare, politiker och allmänhet inklusive människor med funktionshinder” (Socialstyrelsen 2003 s.10).

Ett ytterligare syfte med att dokumentera enligt ICF är att skapa förutsättningar för jämförelser av data över tid, mellan verksamheter inom hälso- och sjukvård och både nationellt och internationellt. ICF utgör även ett systematiskt schema med hälsorelaterade koder (om t ex diagnoser, funktionstillstånd och funktionshinder och bakomliggande orsaker till kontakt med hälso- och sjukvård samt service) för system med hälsoinformation (Socialstyrelsen 2015). Domänerna i ICF omfattar kroppsliga, personliga och sociala perspektiv och indelas i hälsodomäner och hälsorelaterade domäner. De senare kan exemplifieras genom arbete eller utbildning. De olika perspektiven delas in i kroppsfunktioner och kroppsstrukturer samt aktivitet och delaktighet (Socialstyrelsen 2003). Socialstyrelsen har illustrerat ICF-modellen enligt följande:

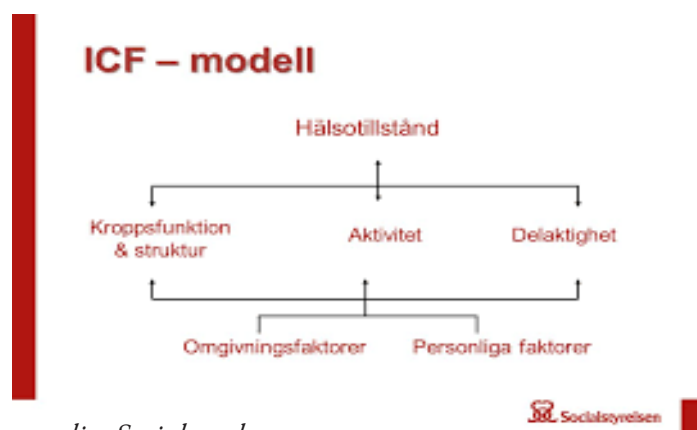

Fig. 1 ICF's struktur enligt Socialstyrelsen

Modellen ovan visar att individens kroppsfunktion och kroppsstruktur interagerar med vad individen kan och vad individen faktiskt utför. Den visar vidare att individens engagemang påverkar aktiviteten som ska utföras. Delaktighet definieras enligt ICF som ”engagemang i en livssituation”. Till det kommer också kontextuella faktorer som omgivningsfaktorer och personfaktorer, vilka är av betydelse för hälsotillståndet (Socialstyrelsen 2003).

Vid användning av ICF för att utreda behov och besluta om insatser tas hänsyn till kroppsfunktion och kroppsstruktur, aktivitetsförmåga och delaktighet samt omgivnings- och personfaktorer. Här följer ett exempel på vad som kan ingå i en bedömning enligt ICF: Maria är 90 år och har efter ett fall i hemmet ådragit sig en bäckenfraktur. Hon har efter utskrivning från sjukhuset behov av insatser i hemmet. Vid bedömning av hur stödet ska utformas tas hänsyn till hälsotillståndet, till exempel hur hon får belasta bäckenet, vad hon kan utföra självständigt och inte minst till vilken omfattning Maria själv är involverad och engagerad. Till det kommer omgivningsfaktorer, om Maria är ensamboende eller sammanboende samt bostadens utformning.

Likande modeller för andra målgrupper

När det gäller barn och ungdomar med behov av stöd från socialtjänsten finns ”Barns behov i centrum” (BBIC). Avsikten med BBIC är att bidra till ett arbetssätt inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård som sätter barnet och dess behov i centrum för arbetet. Målsättningen med modellen är att bidra till utveckling av evidensbaserad praktik inom ett av socialtjänstens ansvarsområden. Den innehåller liksom IBIC en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. BBIC är också anpassad efter socialtjänstens regelverk och syftar till att stärka barns delaktighet och inflytande, förbättra samarbetet med barnets nätverk, skapa struktur och systematik i arbetet för att underlätta uppföljning i handläggning och insatser samt att bidra till ökad kvalitet och rättssäkerhet (Socialstyrelsen 2015 a).

Ett ytterligare exempel på instrument är Addiction Severity Index (ASI) som används inom missbruks- och beroendevården. Instrumentet omfattar ett intervjumaterial som avser att kartlägga och mäta alkohol- och narkotikarelaterade problem. ASI används som underlag vid planering av insatser och vid uppföljning. Målgruppen är vuxna över 18 år med missbruksproblematik (Socialstyrelsen 2017 c).

Evidensbaserad praktik och Evidensinformerad praktik

Enligt Socialstyrelsen (2017 d) innebär evidensbaserad praktik, EBP, att den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid beslut om insatser. Beslut om insatser ska grunda sig på ett så bra och tillförlitligt underlag som möjligt. Evidens kommer från vetenskapliga studier om insatsers effekter, ursprungligen från medicinska området (Sackett et al, 1996). Eftersom det inte finns vetenskaplig kunskap om alla insatser som används i socialt arbete får man i vissa fall stödja sig på andra källor som säger något om nyttan med insatserna. Individens önskemål ska väga tungt vid val av insats, särskilt om det inte finns någon vetenskapligt grundad kunskap om den aktuella insatsen eller om studier visar svaga eller tvetydiga resultat. Upplever individen en insats som betydelsefull ökar dessutom sannolikheten för att insatsen blir till hjälp. I en evidensbaserad praktik har också den professionelles kompetens stor betydelse. Sammanvägningen av kunskapskällorna ska göras i dialog mellan den professionelle och individen samtidigt som beslutsgrunderna redovisas öppet. Denna transparens är en väsentlig del av EBP, bland annat eftersom det underlättar utvärdering av arbetssättet (Socialstyrelsen 2016). Modell av evidensbaserad praktik (Socialstyrelsen 2017 d):

Fig.2 Evidensbaserad praktik, enligt Socialstyrelsen (2017 d)

Förutsättningarna för att implementera EBP fullt ut inom socialtjänsten har kommit att ifrågasättas. Kritikerna menar att många av de förutsättningar som krävs för EBP inte finns inom socialtjänstens områden. Bland annat därför har som ett alternativ förts fram att man kanske hellre bör tala om en Evidensinformerad praktik (EIP) som ett mål i sammanhanget (t ex Dill & Shera 2012). Några grunddrag i denna inräkning tecknas nedan med referenser till IBIC.

Implementeringen av IBIC liksom granskningsmallarna behöver förankras på flera organisatoriska nivåer och över tid, för att den ska bli framgångsrik. Dill & Shera (2012) betonar med begreppet "evidence-informed practice" vikten av den kunskap som professionella och brukare/klienter besitter i motsats till evidensbaserad praktik som i högre grad fokuserar på den professionella expertisens sammanvägning av bästa tillgängliga kunskap. Att implementera EIP är i högsta grad ett hela organisationens ansvar och samtliga nivåer måste engageras i och stå bakom ett sådant förändringsarbete. Författarna har formulerat ett antal punkter av betydelse för implementering av EIP. Vi återger här de mest centrala utifrån IBIC och granskningsmallarna:

- Att förbereda organisationer för implementering av EIP tar tid och kräver långsiktigt arbete.
- Det är viktigt att stärka kontinuiteten i organisationerna för att minska sårbarhet då chefer och ledningspersoner byts ut, genom att involvera flera ledningspersoner i arbetet med att införa EIP.
- Organisationsförändringar av denna omfattning behöver omfatta flera nivåer och genomgå hela organisationskulturen, inte enbart rikta sig till en begränsad del av organisationen.
- Medarbetare i organisationen behöver stöd och motiv för att vilja delta i förändringsarbetet.
- Upprätthållandet av betydelsen av EIP är ett ledningsansvar, men för att förändring ska bli möjlig måste medarbetarna göras delaktiga.
- Implementera ett systematiskt förhållningssätt genom ledningspersoner och chefer för att följa upp fattade beslut.
- Etablera nätverk med personer gärna i samarbete med akademien som kan ta stöd av varandra, stödja och handleda i praktiken och bidra till att driva utvecklingen mot EIP.

Sammanfattningsvis kan sägas att Dill & Shera (2012 s. 238 och 239) lyfter punkter som är av betydelse för implementering av en evidens-informerad socialtjänst. De kan även ses i ett vidare sammanhang där forskning och teorier kring modeller för implementering också betonar hänsyn till hur att implementeringsobjektet eller innovationen anpassas till sammanhanget, att det finns motivation och kunskap hos användarna, organisationens mognad, specialisering och storlek, politiska direktiv och informella nätverk mellan organisationerna samt en implementeringsprocess som ses som ett kontinuum över tid (Greenhalgh, Robert, Bate, Macfarlane, Kyriakidou 2005). Även Nutley et al (2007) lyfter betydelsen av ovanstående faktorer för användning av – implementering av – forskningsresultat men påtalar också vikten av forskningens kvalitet och att resultaten är tydliga och uppfattas som trovärdiga och relevanta i det dagliga arbetet.

Sjuhärads kommuner och implementeringen av IBIC

I flertalet av Sjuhärads kommuner pågår som ovan nämnts arbete med att implementera IBIC, där några kommuner har kommit längre medan andra kan sägas ”stå i startgroparna”. Flera kommuner inväntar ett IT-baserat verksamhetssystem till stöd för arbetssättet. Kommunerna har låtit utbilda processledare via Socialstyrelsens processledarutbildning. De har en central roll vid införandet, vid användning av IBIC och på längre sikt för drift och vidmakthållande av IBIC.

Till stöd för implementeringen av IBIC har ett nätverk startats för kommunerna i Sjuhärad med stöd av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och FoUS. Nätverket träffas regelbundet vid några tillfällen vår och höst. Avsikten med nätverket är att underlätta erfarenhetsutbyte och att lära av varandra. Två representanter från nätverket deltar i Socialstyrelsens nationella nätverk för ytterligare stöd och erfarenhetsutbyte.

Syfte och mål

Projektets syfte har varit att utveckla och testa granskningsmodeller (mallar) anpassade till de krav som IBIC medför. Målet med granskningsmallarna är att de ska utgöra ett stöd till kommunal vård och omsorg vid egenkontroll och kvalitetsutveckling av social dokumentation.

Metod

För att utveckla granskningsmallar bildades en arbetsgrupp med representanter från FoUS och tre kommuner; Herrljunga, Mark och Tranemo. FoUS påbörjade projektet i januari 2017 och har finansierat en projektmedarbetare omfattande 50 % under fem månader med start i februari 2017. Från FoUS medverkade en vetenskaplig ledare och en samordnare. Regelbundna avstämningar där projektmedarbetaren, vetenskaplig ledare och samordnare deltog pågick under hela projektet. Under projektet arrangerades regelbundna träffar med arbetsgruppen för dialog om utveckling och test av granskningsmallar samt information om arbetets gång. Det betonades samtidigt vikten av att hålla övriga kommuner i Sjuhärad informerade och under projektets gång informerades också det regionala nätverket för IBIC i Sjuhärad om projektet i samband med nätverksträffar. Information om projektet har också presenterats vid nätverksmöte med verksamhetschefer inom äldreomsorg.

För att öka intresset för projektet och synliggöra det i samband med implementering av IBIC i Sjuhärads kommuner beslutades att två seminarier skulle hållas under våren 2017. En central del i projektet var att undersöka om det redan fanns framtagna mallar utifrån IBIC i svenska kommuner och mot bakgrund av den undersökningen utveckla förslag till IBIC-anpassade granskningsmallar samt pröva dessa i några kommuner i Sjuhärad. Granskningsmallarna prövades genom att utföra granskning av ärenden inom äldreomsorg, funktionshinderomsorg samt socialpsykiatri. Därefter genomfördes uppföljande telefonintervjuer för att undersöka informanternas uppfattningar om hur det var att genomföra granskningar med stöd av projektets mallar.

Undersökning om förekomst av granskningsmallar som innefattar IBIC

Inledningsvis genomfördes en undersökning för att få överblick över användningen av IBIC och eventuella granskningsmallar i kommunerna nationellt, med fokus på att identifiera de kommuner som använder någon form av granskningsmall mot bakgrund av IBIC. Kommunerna identifierades på flera sätt. Inledningsvis genom sökningar på kommunernas webbplatser för att finna verksamheter som dokumenterar med stöd av IBIC. Vid kontakt med tjänstemän i dessa kommuner genomfördes därutöver en form av snöbollsurval (Trost 2001) genom en uppmaning till våra kommuninformanter att lämna förslag på personer eller kommuner som enligt deras uppfattning hade kommit långt med implementeringen av IBIC. Även arbetsgruppen och nätverket för IBIC i Sjuhärad lämnade förslag på kommuner att kontakta. Tjänstemän i kommunerna med övergripande ansvar och erfarenhet av att använda IBIC i verksamheten kontaktades via telefon och epost. Dessutom kontaktades Socialstyrelsen som utbildar processledare och har en nationell överblick över IBIC i kommunerna, samt Fyrbodals kommunalförbund och FoU Nordost som bedömdes kunna lämna ytterligare förslag på kommuner som uppfattades ha kommit långt med IBIC.

Upprepade försök gjordes för att komma i kontakt med tjänstemän i kommuner där IBIC användes. Sex kommuner föll bort då det inte gick att få kontakt trots upprepade försök via telefon och/eller e-post. I några kommuner blev samtalet med en annan person än den med mest övergripande ansvar och erfarenhet av att använda IBIC. Samtalet blev då med en tjänsteman som var närmare involverad i arbetet, till exempel i handläggning av ärenden. Totalt ingick 17 kommuner med från olika delar av landet och med olika storlek. Informanterna representerade olika professioner och uppdrag som metodutvecklare, enhetschefer, utvecklingsledare, handläggare och processledare.

Utveckling av förslag till granskningsmallar

Några av kommunerna använde mallar för granskning av den sociala dokumentationen. Dessa insamlades som ett underlag för projektet. Granskningsmallarna var i någon mån anpassade efter IBIC. Dessa mallar har bildat ett underlag inför utveckling av de IBIC-anpassade granskningsmallarna. Ett antal frågeställningar från IBIC ingick i de granskningsmallar som redan användes, dock saknades mycket, vilket fick kompletteras i projektets förslag till mallar. Mallarna som insamlades var utvecklade för handläggningsdokumentation och innehöll bland annat korta tydliga frågor kring om det framgick att de olika delarna i ärendets gång fanns med. I en granskningsmall fanns utrymme för att ange svarsalternativ ja och nej samt ett kommentarsfält med plats för anteckning om svaret var nej.

Projektgruppens slutsats blev att det fanns behov av vidareutveckling av granskningsmallar för dels *handläggningsdokumentation* och dels utveckling av en granskningsmall för *genomförandedokumentationen*.

Projektets utveckling av granskningsmallar tog sin utgångspunkt i de i sammanhanget centrala lagarna, dvs SoL och LSS samt Socialstyrelsens texter om IBIC, främst Socialstyrelsen (2016), i diskussioner mellan projektmedarbetaren, vetenskaplig ledare och samordnare beslutades att granskningen av de insamlade mallarnas frågor skulle inledas med att undersöka om det framgick att för IBIC viktiga och aktuella delmoment fanns med, som till exempel om det framgår om vilket eller vilka mål som gäller för insatsen finns med och är tydliga för dem som ska verkställa uppdraget. Det behövde också vara fasta svarsalternativ för att underlätta arbetet med mallarna. I projektets förslag till granskningsmallar kom alternativet ”delvis” att ingå vid vissa frågeställningar. I projektet bestämdes även att förslaget till granskningsmall för genomförandedokumentation skulle utvecklas mot bakgrund av genomförandeplaner.

Inledningsvis omfattade förslagen till granskningsmall för handläggningsdokumentationen flera frågor av socialadministrativ karaktär, vilka dock togs bort i ett senare skede under projektet för att mallarna skulle bli mindre omfattande och mer hanterbara. Granskningsmallen för handläggningsdokumentationen blev mer omfattande än den för genomförandedokumentationen.

Vid utvecklingen av de båda granskningsmallarna skulle fokus vara att överföra relevanta frågeställningar utifrån IBIC. Till stöd för kommuner som inte har kommit så långt i processen med att införa IBIC och granskning av social dokumentation har förtydliganden utvecklats till vissa av frågorna i granskningsmallarna. Vid dessa förtydliganden finns förutom en kort text en hänvisning till texter från material som använts vid utveckling av granskningsmallarna.

Test av förslagen till granskningsmallar

Förslagen till granskningsmallar testades i tre kommuner. De framtagna förslagen till granskningsmallar testades för att undersöka om de uppfattades som användbara och anpassade till de krav som IBIC medför. De kommuner där representanterna i arbetsgruppen arbetade skulle vara testkommuner. Representanterna var ansvariga för testet av granskningsmallarna i respektive hemkommun och tillika kontaktpersoner. Testet planerades omfatta granskning av cirka 30 ärendens sociala dokumentation inom handläggning och genomförande, med fördelning om 10 granskningar per kommun om möjligt jämnt fördelat mellan handläggnings- och genomförandedokumentation. Detta bedömdes som ett rimligt och tillräckligt antal för att få spridning mellan olikartade kommuner och mellan olika typer av ärenden. Vid testet av mallarna deltog åtta personer med olika yrkesroller såsom verksamhetsutveck-

lare, dokumentationsombud, biståndshandläggare, LSS-handläggare, psykiatrihandläggare, enhetschef för myndighetsutövning och en SAS/Kvalitetssamordnare.

I följande tabell presenteras de granskade ärendena/personakterna fördelade per kommun, om de avsåg handläggning eller genomförande samt vilka verksamheter de hämtats från.

Tabell 1: Granskade ärenden/personakter

Kommun	Antal granskade personakter	Handläggning - genomförande	Verksamhet
Herrljunga	8	Både och	LSS, ÄO, psykiatri
Mark	10	Genomförande	ÄO
Tranemo	15	Både och	ÄO, psykiatri, LSS

I dialog med arbetsgruppen valdes tre sammanhängande veckor ut under vårterminen för test av granskningsmallar. Granskningsmallarna skickades per post till respektive kommun och togs emot av en representant ur projektets arbetsgrupp. I en av kommunerna var granskaren representant i arbetsgruppen. Utifrån förslagen till granskningsmallar granskades dokumentationen i totalt 33 ärenden. Granskarna fick uppge namn och telefonnummer i samband med att testmaterialet återsändes till FoUS för att möjliggöra en uppföljande telefonintervju. Intervjuerna avsåg att undersöka hur granskningsmallarna uppfattats, vilka styrkor och svagheter hade intervjupersonerna erfarit att granskningsmallarna hade. Sju personer intervjuades. Intervjuerna varade i 30–50 minuter och anteckningar gjordes under samtalen.

En av de personer som deltog i testet av granskningsmallarna, deltog inte i den efterföljande telefonintervjun. Ytterligare en person, som inte deltagit vid testet av granskningsmallarna men hade läst igenom frågorna i mallen, intervjuades. I *Herrljunga* kommun deltog en person som testade åtta ärendens handläggning och genomförandeplaner. Urvalet representerade olika verksamheter inom LSS, äldreomsorg och psykiatri. I *Marks* kommun var två personer med och testade tio genomförandeplaner från äldreomsorgen. En person granskade frågorna rörande handläggning, men prövade inte granskningsmallen. I *Tranemo* kommun granskades dokumentation med stöd av granskningsmallarna från äldreomsorg, psykiatri och LSS. Sammanlagt genomfördes 15 granskningar inom handläggnings- och genomförandedokumentation i Tranemo.

Granskningsmallarna reviderades utifrån vad som framkom:

- från genomläsningar av de insända granskningsmallarna
- utifrån synpunkter som framkom vid telefonintervjuerna
- utifrån arbetsgruppens återkoppling i samband med återkommande möten.

En fråga som lyftes handlade om hur granskningsmallarna kan användas för att utgöra ett stöd för verksamheterna. Granskningsmallarna kan användas på olika sätt beroende hur långt man kommit med implementeringsarbetet och hur kommunen är organiserad. Arbetsgruppen fick till uppgift att fundera över och beskriva hur de planerar att använda granskningsmallarna i sina respektive kommuner, till stöd och inspiration för andra möjliga användare.

Seminarier

Till stöd för implementeringen av IBIC i kommunerna i Sjuhärad, arrangerade FoUS i samarbete med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund två seminarier under våren 2017. Det första seminariet med titeln *”Social dokumentation för personcentrerad omsorg”* handlade om personcentrerad omsorg för äldre och människor med funktionsnedsättningar. Vid seminariet betonades vikten av omsorg som utgår från individens behov. Seminariet behandlade social dokumentation ur flera aspekter som exempelvis innebörden av social dokumentation med tillhörande värdegrund, lagstiftning och dokumentation. Vidare handlade seminariet om utformning av dokumentation vid handläggning och genomförande där betydelsen av relation och samtal betonades. Bedömningsinstrumentet IBIC berördes också. Föreläsare var Thomas Carlsson och Ann Nilsson med mångårig erfarenhet av undervisning av studenter om äldre och funktionshinder vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet. Båda arbetar som metod- och organisationsutvecklare inom äldre- och funktionshinderomsorg och har skrivit flera böcker om social dokumentation. Målgrupper var biståndshandläggare, dokumentationsombud eller motsvarande, chefer inom de verksamheter som utför beviljade insatser samt övriga intresserade.

Vid det andra seminariet, *”IBIC för en behovsstyrd socialtjänst”*, föreläste Erik Wessman, utredare vid Socialstyrelsen och med uppdrag att arbeta nationellt med IBIC. Budskapet var att implementeringen av IBIC kräver kunskap, beslutsfattande och ett långsiktigt engagemang på flera nivåer som inom politik, förvaltningsledning och verksamhetsledningar. Handläggare och chefer ansvarar för att de behovsbedömda insatserna genomförs på rätt sätt och för att stödja detta arbete har de IBIC-utbildade processledarna en viktig roll. Seminariet var uppdelat i två delar där förmiddagen riktade sig till en bred målgrupp: chefer, utvecklare, handläggare, processledare och politiker med varierande grad av ansvar för implementering av IBIC inom äldre- och funktionshinderomsorg. Eftermiddagen var riktad till processledare för att möjliggöra en fördjupad dialog med föreläsaren utifrån mer specifika frågeställningar.

Båda seminarierna var välbesökta med representanter från samtliga kommuner i Sjuhäradsområdet. Presentationer från föreläsningarna finns att ladda ner från FoUS webbplats, www.fous.se.

Resultat

Inledningsvis presenteras resultatet från undersökningen om förekomst av granskningsmallar, anpassade till IBIC. Därefter följer resultaten från testet av förslag till granskningsmallar samt förslag till användning av granskningsmallarna.

Förekomst av granskningsmallar som innefattar IBIC

I den inledande undersökningen av om det förekom granskningsmallar för IBIC, så framkom att sju av de 17 kommuner vi kom i kontakt med använder sig av IBIC. Övriga 10 kommuner hade ännu inte kommit igång med användandet av IBIC. De hade antingen inlett planering för att implementera eller var aktiva i implementeringsfas. Flertalet av dessa kommuner inväntade ett verksamhetssystem som stödjer IBIC. Dock förklarade några av informanterna att de hade påbörjat en utveckling mot att anpassa verksamheten gentemot IBIC som en modell med ökat fokus på individen. Relativt få kommuner uppgav således att de arbetade praktiskt med IBIC.

Vissa kommuner hade introducerat IBIC inom en viss del av verksamheten, främst inom handläggning. Sex av sju kommuner som använde sig av IBIC uppgav att de hade en mall för granskning av den sociala dokumentationen. Av dessa sex använde tre kommuner en mall hämtad från "Socialstyrelsens övningsuppgifter för ÄBIC". Två kommuner hade egenhändigt framtaga mallar och en kommun hade lånat sin mall från den ena av de två kommunerna. Flera av de övriga kommunerna som kontaktades uppgav att de hade granskningsmallar men som inte utgick från eller var anpassade till IBIC.

Undersökningen påvisade ett behov av granskningsmallar. I kontakterna med kommunrepresentanter framkom även att det är viktigt att någon driver utvecklingen runt IBIC även efter implementeringen. I till exempel en kommun behövdes det göras ett "omtag" enligt informanten; kommunen behövde införa ett mer aktivt förhållningssätt till IBIC det vill säga fortlöpande utveckla arbetssättet samt göra uppföljningar. Ett observandum var att en informant ansåg att arbetet med IBIC riskerar att ta stora resurser i anspråk då utredningstiden befarades öka från 1/3 till 2/3 av den totala arbetstiden. Andra uppfattningar som lyftes var att man inte kommit så långt ännu men när man hade påbörjat arbetet med stöd av IBIC ökade kvaliteten i dokumentationen.

Resultat från test av granskningsmallar

I föreliggande resultatdel presenteras vad som framkommit vid upprepade genomläsningar av i de insända granskningsmallarna samt uppfattningar om granskningsmallarna som framkom vid den uppföljande intervjun.

De insända granskningsmallarna

I den kommun som redan hade infört IBIC när testet genomfördes hade fler "ja" markerats inom handläggardokumentationen än i de andra kommunerna, vilket visade att förekomsten av frågor som inbegriper IBIC fanns beskrivna i dokumentationen. I de fall då kommunen inte hade infört IBIC hade trots det vissa av frågorna relaterade till IBIC berörts då frågorna varit viktiga i behovsbedömningen och/eller i genomförandet för den enskilde. Det har beskrivits med andra termer än då IBIC införts. Inom LSS och socialpsykiatri fanns de relaterade frågorna dokumenterade/besvarade även om man inte infört IBIC ännu. Dessa frågor hade beskrivits men inte som en relaterad fråga utan som något av vikt som funnits

och som man valt att ha med. Det var genomgående så att i de tre testkommunerna saknade många insatser dokumentation om uppföljning. Orsaken till det kan bland annat ha varit att besluten var relativt närliggande i tid och därför inte varit aktuella för uppföljning vid tidpunkten för testet eller att handläggarna inte följer upp alla insatser.

Utifrån i de insända granskningsmallarna kunde man förstå att det var viktigt för verksamheterna som genomför insatserna, att de får tydliga uppdrag. I vissa fall saknades genomförandeplaner helt. I en kommun som inte infört IBIC ännu hade man svarat ”ja” på frågan om förekomst av uppgifter som lyfts fram i IBIC i flertalet frågor i genomförandedokumentationen. Detta kan tyda på att kommunen hade arbetat med genomförandeplaner under en längre tid.

Testet av granskningsmallarna påvisade förbättringsområden inom social dokumentation. Vid vissa frågor framgick tydligt för respektive kommun vilka svagheter som fanns vid dokumentationen och vad som behövde förbättras. Av dessa frågor var några kopplade till IBIC. Granskningsmallarna kunde ses som ett användbart instrument för egenkontroller. Det framgick att med vissa ändringar i innehåll, som till exempel att lägga till flera svarsalternativ och genom att ändra mallarnas layout till höjdförmat i stället för liggande förmat, skulle de kunna fungera mycket väl.

Informanternas uppfattningar om granskningsmallarna

Vid de uppföljande intervjuerna framkom att granskningsmallarna i stort hade fungerat väl vid granskningen. Då granskningsmallarna var utvecklade med avsikt att granska dokumentation utifrån IBIC, var upplevelsen bland annat att det gav en vink om vad som skulle komma, men att granskningsmallarna var svåra att använda för vissa frågor när man ännu inte infört IBIC. En person uttryckte förvåning över att det trots det gick så bra att använda granskningsmallen. Det kunde dock vara svårt att hitta svaren till frågorna i de olika verksamhetssystem i kommunerna och som informanterna använt sig av i testet av mallarna.

Det som informanterna tog upp som *styrkor* med granskningsmallarna var att uppföljning fanns med i genomförandeplanen och att vissa frågeställningar uppfattades som mycket relevanta liksom att där fanns kommentarsfält, samt att granskningsmallarna generellt var lätta att följa. *Svagheter* var att problem uppstod då granskningsmallarnas innehåll inte följde de nuvarande verksamhetssystemens struktur, vilket medförde att det krävdes flera byten mellan olika dokumentationssystem vid dokumentationsgranskningen.

Vidare ansåg man att dokumentationsgranskning enligt IBIC synliggjorde aspekter som man menade riskerade förbise annars. Ett exempel var existentiella frågor som riskerar att förbises. Instruktionerna för hur existentiella frågor ska dokumenteras uppfattades dock som svårtolkade i testversionen av mallarna.

Förslag på *förbättringar* var önskemål om att fler ”hur”-relaterade frågor skulle finnas med i granskningsmallarna för genomförandedokumentation. Vidare framkom att det var svårt att sammanställa statistik då svaret ”nej” kunde uppfattas som om dokumentation saknades på den aktuella frågan när det egentligen handlade om att det inte var aktuellt. Därmed önskades flera svarsalternativ i form av ”ej aktuellt” för några frågor. Vissa frågor uppfattades som överlappande varandra. Samtliga informanter menade att informationen med ”förtydliganden” i granskningsmallarna var bra att ha med. En av informanterna hade dock inte behövt använda utrymmet för förtydligande.

Informanternas bedömning var att granskningsmallarna kommer att användas som de avses. På frågan om granskningsmallarnas eventuella nytta och om de bedömde att det fanns fördelar eller ”vinster” med att använda dem, framkom att de uppfattade att de kan leda

till förbättringar på flera nivåer; för individen, medarbetarna och organisationen. Informanterna ansåg att granskning med stöd av mallarna skulle kunna leda till ökad kompetens hos personal genom att det blir ett underlag inför diskussioner och på längre sikt kunna leda till verksamhetsutveckling. Granskningsmallarna ansågs tydliggöra vad som ska ingå i social dokumentation och skapa en tydligare gemensam grund vid handläggnings- och genomförandedokumentation. De uppfattades vidare ge ökad möjlighet till att förstärka styrningen av verksamheter genom att systematiskt och fortlöpande genomföra egenkontroller, som kan ligga till grund för verksamhetens inriktning och beslutsfattande.

Vidare menade informanterna att granskning med hjälp av mallarna kan bidra till att synliggöra behov av utveckling, medverka till att dokumentationen blir mer enhetlig och leda till färre misstag då allt av vikt dokumenteras. Granskningarna skulle även på sikt kunna leda till kortare handläggningstider.

Det framkom uppfattningar om att granskningsmallarna skulle kunna bidra till utveckling av genomförandedokumentationen, att de skulle kunna stödja utveckling mot mer enhetlig dokumentation och därigenom medverka till utveckling för såväl medarbetare som organisationen. Informanterna menade också att man genom att arbeta med ”rätt saker” utifrån förbättrad dialog med individen om behov och målsättningar, kan bidra till en utveckling mot ökad kvalitet. Den ökade kvaliteten förväntas medföra ökad tydlighet för individen om vad som dokumenteras, bidra till ökad delaktighet och på sikt ökad självständighet för individen och därigenom troligtvis påverka kostnader. Dock fanns det misstankar om att den tydligare fokuseringen på individens delaktighet, önskemål och behov, skulle medföra ökade kostnader för verksamheterna.

Projektets huvudresultat – testade granskningsmallar för handläggnings- och genomförandedokumentation utifrån IBIC

I bilaga 1 och 2 återfinns de två granskningsmallarna som färdigställdes utifrån vad som framkom från testen, intervjuerna och arbetsgruppens dialoger.

Förslag till användning av granskningsmallarna

De färdigställda ”granskningsmallarna” utgör alltså projektets huvudresultat. Som ett komplement till dessa har arbetsgruppens deltagare från de tre kommunerna utifrån sina erfarenheter från projektet, delgett sina tankar och förslag kring hur de har tänkt sig användandet av granskningsmallarna. Följande förslag har framkommit från Mark, Herrljunga och Tranemo:

Marks kommun

I Marks kommun har man sedan flera år arbetat med granskning av social dokumentation hos vård- och omsorgspersonal inom äldreomsorgens verksamheter. Arbetet sker i form av kollegial granskning och stöds av en organisering av medarbetare och är ett väl inarbetat arbetssätt till stöd för utveckling av genomförandedokumentationen. Vid införandet av IBIC kommer även myndighetsdokumentationen att omfattas i Marks kommun. Arbetet pågår med en utförlig plan för implementering och uppföljning av IBIC. Målsättningen med planen var att införa och implementera dokumentation enligt IBIC under hösten 2017. Därefter kommer granskningsmallen att användas inom hemtjänst under våren 2018 och på vård och omsorgsboende under hösten 2018.

Marks kommun har organiserat äldreomsorgen för att kontinuerligt utveckla och förbättra den sociala dokumentationen inom genomförandedokumentationen. Det finns därmed rutiner för kollegial granskning av social dokumentation inom äldreomsorg. Till stöd för den kollegiala granskningen ska det på respektive arbetsplats finnas minst ett dokumentations-

ombud. Dokumentationsombudens uppdrag innebär att närvara vid nätverksmöten, samt vid kollegial granskning och stormöten.

1. Nätverksmöten: Syftar till att utbyta erfarenheter kring social dokumentation och diskutera resultat från kollegial granskning av den sociala dokumentationen. Dessutom ta fram ett åtgärdsförslag för eventuella brister. Vid nätverksmöten träffas dokumentationsombuden för att planera kollegial granskning samt diskutera resultatet och olika frågeställningar kring social dokumentation. Nätverksträffar hålls 4 gånger om året.
2. Kollegial granskning: Granskning enligt struktur över kollegial granskning, med hjälp av granskningsmallar enligt IBIC från och med hösten 2018.
3. Stormöte: Utbyte av erfarenheter angående social dokumentation. Vid stormöten medverkar enhetschefer och dokumentationsombud. Frågor kring dokumentation som uppkommit vid nätverksträffar diskuteras. Vissa frågeställningar förs vidare till ledningsgruppen för äldreomsorgen. Stormötena ska bidra till struktur och tydlighet kring social dokumentation.

Uppföljning och åtgärdsplanering sker dels lokalt och dels centralt av kvalitetsenhet. De granskningsmallar som utvecklats gentemot IBIC kommer att ersätta de granskningsmallar som tidigare använts, då IBIC successivt införs i Marks kommun. Strukturen som beskrivits ovan kommer som tidigare att ansvara för att återkommande granskningar genomförs, sammanställs och ligger till grund för fortsatt verksamhetsutveckling.

Herrljunga kommun

I Herrljunga kommun organiseras granskning och egenkontroll under SAS/Kvalitetssamordnarens uppdrag. Granskningsmallarna kommer att användas i samband med egenkontroll, vid internkontroll eller på förekommen anledning vid granskning i enskilda ärenden. De kommer att ge ett underlag för att följa utveckling över tid. Granskning och säkerställande av att dokumentation förs i den omfattning och utifrån det innehåll med mera som föreskrivs av lagar och föreskrifter kräver specialiserade kunskaper. Förhoppningen är att utvecklingen på sikt ska leda till att verksamheter ska kunna göra sin egenkontroll själva till exempel inom hemtjänst vid granskning av genomförandedokumentation och vid handläggning inom ramen för kollegial granskning. Vid detta arbete kommer granskningsmallarna att utgöra viktiga verktyg. Efter att föreliggande projekt avslutats kommer återkoppling att ske till handläggare och till enhetschefer inom äldreomsorg och LSS med en presentation av de båda granskningsmallarna. Stöd och handledning kommer att erbjudas av SAS/Kvalitetssamordnare när verksamheter planerar att påbörja egna granskningar.

Tranemo kommun

I Tranemo har implementeringen av IBIC förberetts genom att ett antal ärenden har granskats och kan utgöra ett underlag för uppföljning efter införandet av IBIC. Granskningsmallarna skulle därigenom kunna bli ett hjälpmedel för att utvärdera om arbetssättet förändrats efter införandet. Avsikten är att undersöka om IBIC medfört någon förändring vid handläggning och om brukarnas delaktighet påverkats. Även på längre sikt kommer Tranemo att använda granskningsmallarna för att följa upp hur implementeringen av IBIC fortskrider.

Då Tranemo kommun testade granskningsmallarna hade IBIC ännu inte införts. Det medförde att de frågor som direkt berörde IBIC genomgående besvarades med "nej" vid granskningen och synliggjorde för granskarna och arbetsgruppens representanter i projektet

att det finns behov av förbättringar i utredningsarbetet. I kommunen ser man möjligheter med att använda granskningsmallarna både inom äldre, socialpsykiatri och LSS, vid handläggnings- och genomförandedokumentation. Både för att ”mäta” utfall av implementering av IBIC och för att mer allmänt granska kvaliteten i handläggningen. Det finns också tankar om att använda materialet vid introduktion av nya medarbetare, i form av en checklista för social dokumentation.

Gällande uppföljning så ser det olika ut i de olika verksamheterna. Inom LSS och HVB (Hem för vård och boende) finns samordnare med ansvar att följa upp verksamheten. Inom HSV (Hälso- och sjukvård) görs kollegial granskning. Avsikten är att det ska fungera på samma sätt med kollegial granskning inom äldreomsorg också, men kontinuitet kring det har saknats inom genomförandedokumentationen. Det finns behov av och önskemål om att involvera dokumentationsombuden i arbetet med att utveckla rutiner för granskning av genomförandedokumentation. På handläggarsidan genomförs sedan tidigare kollegial granskning. Granskningsmallen kan framöver erbjuda stöd och en struktur som kan underlätta arbetet vid kollegiala granskningar. Ansvaret för att säkerställa individens resa genom verksamheten åligger SAS, socialt ansvarig samordnare. Granskningsmallarna kan vara ett stöd och erbjuda ett fungerande verktyg i arbetet med att följa upp processer från handläggning till beslut och genomförande. En förhoppning är att användandet av granskningsmallarna kan synliggöra behov av förbättringar vid social dokumentation och bidra till verksamhetsutveckling. Användandet av mallarna ses som en del av utvecklingsarbetet i Tranemo som ska understödja verksamheter så att de tydligare utgår från individens behov av insatser samt främjar individens delaktighet.

Diskussion

En stor satsning har genomförts nationellt, inledningsvis med ÄBIC, och därefter IBIC som innebär en utveckling till flera målgrupper. Införandet av IBIC innebär en omfattande reform som, rätt implementerad, innebär ett perspektivskifte, från verksamhetens- till brukarens perspektiv. Det knyter an till evidensbaserad praktik där brukarens önskemål och synpunkter lyfts fram, tillsammans med kunskap från forskning och professionell expertis (Socialstyrelsen, 2017). Reformarbetet kräver strategiskt och långsiktigt arbete i kommunerna liksom resurser, om förändringsarbetet ska bli framgångsrikt. Implementeringen av arbetssättet omfattar flera nivåer i socialtjänstens verksamheter, liksom både myndighetsutövning och utförande.

Socialstyrelsen har genomfört utbildningar där merparten av landets kommuner deltagit på ett eller flera sätt. Bland annat har processledare från 275 kommuner och privata utförare utbildats sedan år 2013. Efter att denna relativt omfattande nationella satsning genomförts till stöd för implementeringen av IBIC kunde man förvänta sig att ett större antal kommuner hade kommit längre med implementeringen. Vid införandet av nya arbetssätt krävs resurser som i alla led möjliggör tid för eftertanke, samtal med individen, diskussioner, stöd från arbetsledning och utbildning. Sådana möjligheter krävs inte enbart i implementeringsfasen utan även efteråt. Det är ett långsiktigt arbete som behöver bli hållbart över tid. Implementering av evidensbaserad praktik, eller om man så vill; evidensinformerad praktik, inom socialtjänsten kräver stöd i organisationen på flera nivåer, och underlättas av en lärande organisation med intresse för innovationer, kunskap hos personal och ledning samt resurser (Wike et al, 2014). Användningen av IBIC och granskningsmallar kan ses som en del i utvecklingen mot en evidensbaserad praktik i socialtjänsten.

I projektet genomfördes inledningsvis en undersökning med syfte att ta reda på om det sedan tidigare fanns granskningsmallar för social dokumentation i kommuner som har påbörjat utredning och dokumentation med stöd av IBIC. Det fanns svårigheter med att etablera kontakt med personer i kommunerna som kunde besvara frågan om de använde sig av granskningsmallar. Därmed fanns begränsade möjligheter att uttala sig om hur representativa svaren är, om de överensstämmer med hur långt implementeringen av IBIC kommit i kommunerna och till vilken omfattning man använder sig av granskningsmallar. Vår uppfattning styrktes dock beträffande att det finns ett behov av granskningsmallar anpassade till IBIC.

Enligt de professionella som granskade den sociala dokumentationen med hjälp av granskningsmallarna, så ansåg informanterna att granskningsmallarna kan bidra till att synliggöra det som saknas i den sociala dokumentationen vilket i sig är också ett resultat som påvisar vad som behöver förändras och förbättras. Detta uppfattade samtliga informanter som en styrka och en ökad tydlighet i hur granskningsmallar kan bidra till att identifiera förbättringar i social dokumentation. Det framkom också att användning av granskningsmallar för social dokumentation kan kräva resurser. Vår bedömning är att enligt resultaten från testet kan föreliggande granskningsmallar utgöra ett gott stöd för egenkontroll och kvalitetssäkring av social dokumentation i olika verksamheter om de används med eftertanke.

Referenser

- Carlsson, T. & Nilsson, A. (2016). *Social dokumentation i handläggning och genomförande – med värdegrund och ICF*. Stockholm: Gothia fortbildning.
- Dill, K. & Shera, W. (2012). Integrative Themes, Lessons Learned and Future Challenges. I Will, K & Shera W (ed). *Implementing Evidence-Informed Practice. International Perspectives*. Toronto: Canadian Scholars' Press Inc.
- Greenhalgh, T., Robert, T., Macfarlane, F., Bate, P., Kyriakidou, O. (2005). *Diffusion of Innovations in Service Organizations: A systematic literature review*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Nutley, S., Walter, I., Davies, H., (2007). *Using Evidence: How Research Can Inform Public Services*. Bristol: The Policy Press.
- Sackett, D., Rosenberg, W., Gray, A., Haynes, R., Richardson, W., (1996). Evidence based medicine: what it is and what it isn't. *BMJ*, 321, 71.
- SFS 1993:100. *Lag om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*.
- SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen (SoL)*.
- Socialstyrelsen (2003). *Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2015 a). *Grundbok i BBIC, barns behov i centrum*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2015 b). *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2016). *Individens behov i centrum. Behovsriktat och systematiskt arbetssätt med dokumentation av individens behov utifrån ICF*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen (2017 a). *Lägesbeskrivning IBIC för 2016-Funktionshinderområdet, SoL*. Stockholm: Socialstyrelsen
- Socialstyrelsen (2017 b). *Vård och omsorg om äldre, Lägesrapport 2017*. Stockholm: Socialstyrelsen
- Socialstyrelsen (2017 c). *ASI-manualen*. Stockholm: Socialstyrelsen
- Socialstyrelsen (2017 d). *Kunskapsguiden.se*. www.kunskapsguiden.se
- SOFS 2011:9. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete*. Stockholm: Socialstyrelsen
- SOFS 2014:5. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om *dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- SOU 2008:18. *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren*. Stockholm: Statens offentliga utredningar.
- Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Wike, T., Bledsoe, S., Manuel, J., Despard, M., Johnson, L., Bellamy, J., Farrell, C., (2014). Evidence-based Practice in Social Work: Challenges and Opportunities for Clinicians and Organizations. *Clinical Social Work*, 42, 161-170.

Granskningsmall handläggnings- dokumentation

Introduktion

Den här granskningsmallen är framtagen för kvalitetssäkring inom handläggningsdokumentationen, som resultat av ett projekt inom FoU Sjuhärad Vålfärd. Rapporten om projektet finns på FoU Sjuhärad Vålfärds webbplats www.fous.se.

Granskningsmallen är anpassad till IBIC, Individens behov i centrum.

På denna sida finns utrymme för en granskningskod, granskare och datum för granskningen.

I dokumentet finns svarsalternativen *ja*, *nej*, *delvis*, *ej aktuellt*. En grå markering visar att det svarsalternativet inte ska användas. Under vissa frågeställningar finns en asterisk som visar att det finns hänvisningar till mer information om frågeställningen i avsnittet *Förtydligande handläggningsdokumentation*, sist i dokumentet.

Granskningskod

.....

Granskningen är gjord av

.....

Datum

.....

Granskningsmall handläggningsdokumentation

Innehåll

Aktualisering	5
Inhämtade uppgifter	6
Relaterade faktorer	7
Bedöma behov	8
Beslut	10
Utforma uppdrag	11
Uppföljning	12
Förtydligande handläggningsdokumentation	13

Aktualisering

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
1. Framgår datum för ansökan/förfrågan/begäran?					
2. Framgår vem som lämnat ansökan?					
3. Framgår hur ansökan inkommit?					
4. Framgår vem ansökan/förfrågan/begäran avser?					
5. Framgår om samtycke lämnats?*					
6. Framgår en ursprunglig frågeställning/ansökan?*					
7. Framgår en förtydligande frågeställning/ansökan?*					

Inhämtade uppgifter

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
8. Framgår hur information inhämtats?					
9. Framgår pågående stöd/ insatser?					
10. Framgår om ett informerande samtal har hållits?*					
11. Framgår individens uppfattning om sina behov av stöd beskrivet i respektive livsområde?*					
12. a) Framgår andras uppfattning om individens behov?*					
12. b) Framgår det tydligt vem som har uppgett vad?					
13. Framgår uttalade mål inom aktuella livsområden?*					
14. a) Berörs minderåriga barn?					
14. b) Framgår om barnet kommit till tals?*					

Relaterade faktorer

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
15. Framgår personfaktorer?*					
16. Framgår omgivningsfaktorer?*					
17. Framgår kroppsfunktioner?*					
18. Framgår kroppsstrukturer?*					
19. Framgår hälsotillstånd?*					
20. Framgår den enskildes resurser?*					
21. Framgår vad som leder till svårigheter för den enskilde i det dagliga livet?*					

Bedöma behov

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
22. Framgår bedömt funktionstillstånd enligt generiska skalan?*					
23. Framgår avsett funktionstillstånd (mål) enligt generiska skalan?*					
24. Framgår det hur behovet kan tillgodoses?*					
25. a) Framgår en förklarande text i de aktuella livsområdena?*					
25. b) Framgår den som tydlig och kortfattad?					
26. Framgår målen i de aktuella livsområdena?					
27. Framgår målen som mätbara?					
28. Framgår en övergripande målsättning?*					
29. Framgår det om behoven är bedömda i förhållande till skälig levnadsnivå (SoL) alt. goda levnadsvillkor (LSS)?					

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
30. Framgår det om behovet kan tillgodoses på annat sätt?					
31. Framgår det om personen omfattas av någon av de tre personkretsarna (LSS)?*					
32. Framgår det om insatserna stödjer individens familj?					
33. Framgår det om andra insatser övervägts tillsammans med individen?					

Beslut

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
34. Framgår vilket lagrum beslutet vilar på?					
35. Framgår skäl till beslutet?					
36. Framgår det om beslutet är kopplat till ansökan/begäran?					
37. Framgår det om insatserna är kopplade till livsområdena?					
38. Framgår vem som har fattat beslutet?					
39. Framgår vilken tidsperiod som gäller för beslutet?					
40. Framgår det när uppföljningen/omprövningen ska ske?					
41. Framgår beslutsdatum?					
42. Framgår hur beslutet har kommunicerats?					
43. Framgår hur man överklagar vid delavslag och avslag?					

Utforma uppdrag

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
44. Framgår det tydligt vad som ingår i uppdraget?					
45. Framgår bedömningen av individens behov av stöd?					
46. Framgår det vem som ska genomföra insatserna/uppdraget?					
47. Framgår vilket eller vilka mål som gäller för insatsen?					
48. Framgår målen som lätta att förstå för genomföranden?					
49. Framgår hur uppföljning och omprövning ska ske?					
50. Framgår namn och kontaktuppgifter på ansvarig handläggare?					

Uppföljning

Fråga	Ja	Nej	Delvis	Ej aktuellt	Ev. kommentar
51. Framgår individens egen beskrivning av sin aktuella situation och funktionstillstånd?					
52. Framgår om information hämtats från annan vid uppföljningen?					
53. Framgår eventuella förändringar i kroppsfunktion/kroppsstruktur, betydelsefulla personfaktorer/omgivningsfaktorer?					
54. Framgår individens uppfattning om insatsens kvalitet?*					
55. Framgår den sammanvägda bedömningen av funktionstillståndet efter uppföljning?*					
56. Framgår måluppfyllelsen i funktionstillstånden och dokumenteras de strukturerat?*					
57. Framgår måluppfyllelsen för det övergripande målet?*					
58. Framgår om någon åtgärd vidtagits i samband med uppföljningens resultat?					

Förtydligande handläggningsdokumentation

Aktualisering:	
Fråga	Förtydligande
5. Framgår om samtycke lämnats?	I dokumentationen ska det framgå om den sökande har lämnat samtycke till att information till utredning får inhämtas från: närstående, andra myndigheter och andra betydelsefulla personer. Det ska också framgå i vilket syfte informationen får inhämtas och när samtycket lämnats. (5kap.5§ SOFS 2014:5)
6. Framgår en ursprunglig frågeställning/ansökan?	Ansökan eller begäran som den är uttryckt. Får ej förhandlas bort. Finns ej några begränsningar för vad ansökan kan avse. (Individens behov i centrum s.59, Socialstyrelsen)
7. Framgår en förtydligande frågeställning/ansökan?	En förtydligande frågeställning i samband med det informerande samtalet eller det ursprungliga samtalet. (Individens behov i centrum s.61, Socialstyrelsen)

Inhämta uppgifter:	
Fråga	Förtydligande
10. Framgår om ett informerande samtal hållits?	<p>Ett informerande samtal syftar till:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att informera om socialtjänsten • Att tillsammans med individen utröna aktuella livsområden • Att säkerställa att individen förstår möjligheten att begära stöd utifrån LSS eller SoL • Att tillsammans med individen säkerställa och tydliggöra utredningens omfattning. <p>Om uppgifter som är betydelsefulla för utredningen framkommer vid det informerade samtalet är det en del av utredningen. (Individens behov i centrum s. 59, Socialstyrelsen)</p>
11. Framgår individens uppfattning om sina behov av stöd beskrivet i respektive livsområde?	<p>Individens egen uppfattning om sin aktuella situation. Viktigt att försöka skapa förutsättningar för att hon/han ska få beskriva sitt funktionstillstånd.</p> <p>Livsområdena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lärande och tillämpande av kunskap • Allmänna uppgifter och krav • Kommunikation • Förflyttning • Personlig vård • Hemliv • Mellanmänniska interaktioner och relationer • Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv • Samhällsgemenskap, socialt och medborgligt liv • Känsla av trygghet (psykisk kroppsfunction) • Personligt stöd från person som vårdar och stödjer en närstående (omgivningsfaktor) <p>(Individens behov i centrum s. 62, 54–56, Socialstyrelsen)</p> <p>Om individen inte har uttryckt hur hon/han uppfattar sina behov ska skälen till det dokumenteras. (5 kap. 7 § SOSF 2014:5)</p>

Inhämta uppgifter, forts:	
Fråga	Förtydligande
12. a) Framgår andras uppfattning om individens behov?	Kompletterande uppgifter efter samtycke från individen. Inhämtade från andra till exempel: anhöriga och andra professioner. Inhämtas för aktuella livsområden. (Individens behov i centrum s. 63, Socialstyrelsen)
13. Framgår uttalade mål inom aktuella livsområden?	Har individen, eller till exempel anhöriga uttalat ett önskat funktionstillstånd (mål) dokumenteras detta inom det aktuella livsområde. Målet kan vara en förändring av funktionstillståndet eller att bibehålla aktuellt funktionstillstånd. (Individens behov i centrum s 47, 66–67, Socialstyrelsen)
14. b) Framgår om barnet kommit till tals?	När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad. (Socialtjänstlagen 11kap. 10§) Det är också viktigt att uppmärksamma hemmavarande barn i bedömningen av vuxna personer i behov av insatser från SoL och LSS. (Individens behov i centrum s. 33, Socialstyrelsen)

Relaterade faktorer:	
Fråga	Förtydligande
15. Framgår personfaktorer?	<p>Personfaktorer: Kan till exempel vara personlighet och karaktärsdrag, livsstil, färdigheter, utbildning m.m. (Individens behov i centrum s. 112, Socialstyrelsen)</p>
16. Framgår omgivningsfaktorer?	<p>Omgivningsfaktorer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produkter och teknik • Naturmiljö och mänskligt skapade miljöförändringar • Personligt stöd och personliga relationer • Attityder • Samhällstjänster och regelverk (Individens behov i centrum s. 111, Socialstyrelsen)
17. Framgår kroppsfunktioner?	<p>Kroppsfunktioner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psykiska funktioner • Sinnesfunktioner och smärta • Röst och talfunktion • Hjärt- och kärlfunktioner, blodbildnings, immunsystems och andningsfunktion • Matsmältnings- och ämnesomsättningsfunktioner och endokrina funktioner • Funktioner i köns- och urinorganen och reproduktiva funktioner • Neuromuskuloskeletala och rörelserelaterade funktioner • Funktioner i huden och därmed relaterade strukturer (Individens behov i centrum s. 112, Socialstyrelsen)
18. Framgår kroppsstrukturer?	<p>Kroppsstrukturer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strukturer i nervsystemet • Ögat, örat, och därmed relaterade strukturer • Strukturer involverade i röst och tal • Strukturer i hjärt- och kärlsystem och immunologiska systemet och andningssystemet • Strukturer som sammanhänger med köns och urinorganens system • Strukturer som sammanhänger med rörelser • Huden och därmed sammanhängande strukturer (Individens behov i centrum s. 113, Socialstyrelsen)

Relaterade faktorer, forts:	
Fråga	Förtydligande
19. Framgår hälsotillstånd?	19. Hälsotillstånd som kan vara diagnoser eller beskrivning av skada. (Individens behov i centrum s.113, Socialstyrelsen)
20. Framgår den enskildes resurser? 21. Framgår vad som leder till svårigheter för den enskilde i det dagliga livet?	20-21. Bidrar till en helhetssyn. Relaterade faktorer som hör ihop med frågeställningen behövs för att förstå resurser och vad som leder till svårigheter för individen. (Individens behov i centrum s. 62, Socialstyrelsen)

Bedöma behov:	
Fråga	Förtydligande
22. Framgår bedömt funktionstillstånd enligt generiska skalan?	<p>Bedömt behov dokumenteras strukturerat enligt bedömningsskalan i ICF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inga begränsningar 0-4% • Lätta begränsningar 5-24% • Måttliga begränsningar 25-49% • Svåra begränsningar 50-95% • Totala begränsningar 96-100% <p>Finns inte tillräcklig information för att bestämma problem, svårigheter eller begränsningar kan ej specificerat användas. Är ett livsområde inte aktuellt kan det markeras ej tillämbart. (Individens behov i centrum s. 68 Socialstyrelsen)</p>
23. Framgår avsett funktionstillstånd (mål) enligt generiska skalan?	<p>Det avsedda funktionstillståndet (målet) dokumenteras som ovan enligt bedömningskalan ICF. (Individens behov i centrum s. 69 Socialstyrelsen)</p>
24. Framgår det hur behovet kan tillgodoses?	<p>Stödjande/tränande innebär att individen på något sätt är med i genomförandet av insatsen. Målet är att behålla eller stärka individens genomförande. Kompenserande innebär att insatsen utförs åt individen. Målet blir att insatsen utförs så att individen kan uppleva delaktighet. (Individens behov i centrum s. 125 Socialstyrelsen)</p>
25. a) Framgår en förklarande text i de aktuella livsområdena?	<p>Beskrivet funktionstillstånd och målformulering. Utifrån vad som är viktigt för individen att uppnå inom de aktuella livsområdena. Om avsett funktionstillstånd (målet) inte är överensstämmande för handläggare och individen behöver det framgå. (Individens behov i centrum s. 66 Socialstyrelsen)</p>
28. Framgår en övergripande målsättning?	<p>Övergripande mål kan dokumenteras strukturerat med ett eller flera mål Lämpligt att övergripande mål är överenskomna med individen. (Individens behov i centrum s. 72 Socialstyrelsen)</p>

Bedöma behov, forts:	
Fråga	Förtydligande
31. Framgår det om personen omfattas av någon av de tre personkretsarna (LSS)?	<p>Första steget i bedömningen av rätten till insats enligt LSS. Bedömningen dokumenteras i fri text under egen rubrik.</p> <p>Tillhörighet till personkrets dokumenteras också strukturerat enligt nedan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillhör personkrets 1 2. tillhör personkrets 2 3. tillhör personkrets 3 4. tillhör ej någon personkrets <p>(Individens behov i centrum s. 65 Socialstyrelsen)</p>

Uppföljning:	
Fråga	Förtydligande
54. Framgår individens uppfattning om insatsens kvalitet?	<p>Individens uppfattning om insatsens kvalitet ingår i måluppfyllelsen. Om insatsen samtidigt är ett indirekt stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar/stödjer den närstående är det efter samtycke från individen betydelsefullt att inhämta information från den anhörige.</p> <p>Uppföljningen kan bland annat omfatta frågor som bemötande och möjlighet att påverka genomförandet av insatsen. Behöver vara fastställda svarsalternativ för att kunna följas upp på individnivå och gruppnivå.</p> <p>(Individens behov i centrum s. 87–88 Socialstyrelsen)</p>
55. Framgår den sammanvägda bedömningen av funktionstillståndet efter uppföljning?	<p>Funktionstillståndet jämförs med det tidigare satta målet. Det är betydelsefullt om beskrivningen och bedömningen görs med samma förutsättningar som när målet bedömdes. Ingår eventuellt hjälpmedel eller innefattar bedömningen en pågående insats ska det dokumenteras. Det är viktigt att det framgår om handläggarens bedömning av funktionstillståndet skiljer sig från individens uppfattning eller om individen inte har en egen uppfattning.</p> <p>(Individens behov i centrum s. 86 Socialstyrelsen)</p>
56. Framgår måluppfyllelsen i funktionstillstånden och dokumenteras de strukturerat?	<p>Måluppfyllelsen dokumenteras strukturerat med ja, nej eller delvis för varje nytt funktionstillstånd som ingår i uppföljningen.</p> <p>(Individens behov i centrum s. 86–87 Socialstyrelsen)</p>
57. Framgår måluppfyllelsen för det övergripande målet?	<p>Den övergripande måluppfyllelsen kan som ovan dokumenteras med ja, nej eller delvis. Viktigt att dokumentera om individen själv eller om annan person svarat.</p> <p>(Individens behov i centrum s. 87 Socialstyrelsen)</p>

Granskningsmall genomförande- dokumentation

Introduktion

Den här granskningmallen är framtagen för kvalitetssäkring inom genomförandedokumentationen, som resultat av ett projekt inom FoU Sjuhärad Vårld. Rapporten om projektet finns på FoU Sjuhärad V rlds webbplats www.fous.se.

Granskningsmallen är anpassad till IBIC, Individens behov i centrum.

På denna sida finns utrymme för en granskningskod, granskare och datum för granskningen.

I dokumentet finns svarsalternativen *ja, nej, delvis, ej aktuellt*. En gråa markering visar att det svarsalternativet inte ska användas. Under vissa frågeställningar finns en asterisk som visar att det finns hänvisningar till mer information om frågeställningen i avsnittet *Förtydligande genomförandedokumentation*, sist i dokumentet.

Granskningskod

.....

Granskningen är gjord av

.....

Datum

.....

Granskningsmall genomförandedokumentation

Innehåll

Genomförandeplan	5
Uppföljning genomförandeplan	7
Förtydligande genomförandedokumentation	8

Genomförandeplan

Fråga	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ev. kommentar
1. Framgår det vem uppdraget gäller?				
2. Framgår datum för planens upprättande och för uppföljning av planen?				
3. Framgår vem som har upprättat planen?				
4. Framgår vilka som deltagit i upprättandet av planen?				
5. Framgår vilka hänsyn/önskemål från individen som har tagits med i planen?*				
6. Framgår vilka insatser som individen behöver stöd med?				
7. Framgår hur stödet ska ges?				
8. Framgår det när stödet ska ges?				
9. Framgår det om insatsen är ett stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer närstående?*				
10. Framgår det om/hur arbetssättet styrker individens egna resurser och delaktighet?				
11. Framgår ev. samverkan med andra utförare eller andra huvudmän?*				

Stämmer genomförandeplanen överens med uppdraget gällande:

Fråga	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ev. kommentar
12. Relevanta livsområden?*				
13. Relevanta mål?*				
14. Framgår hur målen ska uppnås?*				
15. Finns fritext kopplade till målen?*				
16. Framgår det om eventuella hjälpmedel bidrar till att nå målen?*				

Uppföljning genomförandeplan/dokumentation

Fråga	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ev. kommentar
17. Framgår det när och hur insatsen har följts upp?				
18. Framgår det hur individen uppfattar att insatserna fungerar?				
19. Framgår resultat av genomförandet utifrån delmål/mål och kvalitet?				
20. a) Framgår om insatsen är ett stöd eller avlösning för en anhörig?				
20. b) Framgår det om den anhörige är med under uppföljningen enligt 20 a?				
21. Framgår det om ett eventuellt förändrat behov av stöd kan hanteras inom uppdraget?				
22. Framgår det om handläggare informerats om ett eventuellt förändrat behov av stöd som kan kräva ett nytt biståndsbeslut?				
23. Framgår om annan åtgärd vidtagits i samband med uppföljningens resultat?				

Förtydligande genomförandedokumentation

Genomförandeplan

Fråga	Förtydligande
5. Framgår vilka hänsyn/önskemål från individen som har tagits med i planen?*	Hänsyn tas till individens självbestämmande och integritet. (Allmänna råd 6 kap 2 § SOSFS 2014:5)
9. Framgår det om insatsen är ett stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer närstående?*	Om insatsen samtidigt är ett stöd för stöd eller avlösning till en anhörig är det betydelsefullt om den anhörige är med i planeringen, efter att samtycke har lämnats av individen. (Individens behov i centrum s. 75, Socialstyrelsen)
11. Framgår ev. samverkan med andra utförare eller andra huvudmän?*	11. Andra som man samverkar med kan vara till exempel arbetsterapeut, skola och dagverksamhet. (Individens behov i centrum s. 75 Socialstyrelsen)
Stämmer genomförandeplanen överens med uppdraget gällande:	
12. Relevanta livsområden?*	12. Uppgifter från uppdraget om vilka/vilket livsområden används vid planeringen. Livsområdena är: <ul style="list-style-type: none">• Lärande och tillämpande av kunskap• Allmänna uppgifter och krav• Kommunikation• Förflyttning• Personlig vård• Hemliv• Mellanmänskliga interaktioner och relationer• Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv• Samhällsgemenskap, social och medborgerligt liv• Känsla av trygghet (psykisk kroppsfunction)• Personligt stöd från person som vårdar och stödjer en närstående (omgivningsfaktor) (Individens behov i centrum s.55-56, Socialstyrelsen)

Fråga	Förtydligande
Stämmer genomförandeplanen överens med uppdraget gällande:	
13. Relevanta mål?*	Uppgifter från uppdraget om vilka/vilket mål används vid planeringen. Utgår från individens förmågor, resurser, svårigheter och begränsningar. Målet är vilket funktionstillstånd som är tänkt/önskat att individen ska uppnå. Kan också vara att behålla en förmåga. (Individens behov i centrum s. 54-56, Socialstyrelsen)
14. Framgår hur målen ska uppnås?*	Om målet i uppdraget är långsiktigt kan det vara bra att bryta ner det avsedda målet till delmål. Det är då viktigt att dessa följs upp av utföraren. (Individens behov i centrum s. 76, Socialstyrelsen)
15. Finns fritext kopplade till målen?*	Hur man ska genomföra uppdraget för att nå delmålet/målet behöver skrivas i fritext. Det avsedda målet kan innefatta att individen använder sig av hjälpmedel. Det ska dokumenteras i målformuleringen. (Individens behov i centrum s. 76, Socialstyrelsen)
16. Framgår det om eventuella hjälpmedel bidrar till att nå målen?*	

FoU Sjuhärad Välfärd

FoU Sjuhärad Välfärd är ett kompetenscentrum för forskning och utveckling inom det kommunala välfärdsområdet. Ågarparter är de åtta kommunerna Bollebygd, Borås Stad, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Vårgårda och Ulricehamn samt Högskolan i Borås.

Från och med hösten 2016 har verksamheten vid FoU Sjuhärad Välfärd (FoUS) en mer uttalat kommunal inriktning, med fokus på sociala frågor och välfärdens utmaningar.

Mål och prioriterade områden

Det övergripande målet för FoUS är att genom kunskapsutveckling och metodstöd bidra till att utveckla parternas arbete med sociala frågor och utmaningar i välfärdsarbetet, genom att:

- genomföra forsknings- och utvecklingsprojekt,
- utvärdera, förnya och utveckla arbetsmetoder, verksamhetsformer och handledning,
- medverka till utveckling av kunskapsbaserade arbetssätt som främjar och utvecklar verksamheternas kvalitet,
- sprida erfarenheter och bidra till implementering av resultat från forsknings- och utvecklingsprojekt,
- samverka med samarbetsparter i närliggande verksamheter, med forskare och andra FoU-enheter,
- stärka och vidareutveckla samverkan mellan verksamheter, brukare och intresseorganisationer och
- förmedla relevant information genom aktiv omvärldsbevakning.

FoU Sjuhärad Välfärds verksamhet har kommuninvånarna i Sjuhäradsbygden som utgångspunkt för att bedriva forskning, utveckling och kompetensutveckling inom det kommunala välfärdsområdet. Hållbar utveckling, folkhälsa, integration och genus är viktiga aspekter i FoUS:s verksamhet.

www.fous.se

E-post: fous@hb.se

Telefon: 033-435 47 06 (administratör), 033-453 40 00 (växel)

Besöksadress: Högskolan i Borås, Allégatan 1, Borås

Postadress: FoU Sjuhärad Välfärd, Högskolan i Borås, 501 90 Borås

BORÅS STAD

HERRLJUNGA KOMMUN

HÖGSKOLAN I BORÅS

Mark

**SVENLJUNGA
KOMMUN**

**TRANEMO
KOMMUN**

**ULRICEHAMNS
KOMMUN**

Vårgårda kommun